

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ บทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาการเมืองไทย
หลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535

ชื่อผู้เขียน นางสาวบงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

อาจารย์จันทนา สุทธิจารี	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตร ชพานนท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จอมพล พร้อมเพรียงพันธุ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง บทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาการเมืองไทยหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบบทบาทการเสนอข่าวสารด้านการเมืองแก่ประชาชนของหนังสือพิมพ์ที่มีผลต่อการพัฒนาการเมืองไทย เพื่อทราบถึงสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในการเสนอข่าวสารด้านการเมือง และเพื่อทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์โดยเลือกศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ ที่เน้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านการเมือง คือ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ และเลือกศึกษาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง คือ หลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 จนถึงปัจจุบัน มีการผสมผสานระเบียบวิธีวิจัยหลายลักษณะ คือ วิธีวิจัยเอกสาร วิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มประชากรศึกษา คือ นักศึกษาปริญญาโท (ภาคพิเศษ) ไม่จำกัดสาขาวิชาและคณะของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2540 จำนวน 262 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์รวมทั้งนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์และด้านการสื่อสารมวลชน จำนวน 9 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า

ผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ทั้งเชิงปริมาณ (Sensational News) และเชิงคุณภาพ (Quality News) โดยสนใจอ่านคอลัมน์การเมืองมากที่สุด ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์มติชนได้รับความนิยมสูงสุด ได้รับการยอมรับว่าแสดงบทบาทและทำหน้าที่สื่อมวลชนที่มีผลต่อการพัฒนาการเมืองไทยหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 จนถึงปัจจุบันได้สูงกว่าหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจและหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ มีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นในการนำเสนอข่าวสารด้านการเมืองหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 และประชาชนก็มีทัศนคติว่าบทบาทการนำเสนอข่าวสารการเมืองของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ หลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 มีผลต่อการพัฒนาการเมืองไทย โดยแสดงบทบาทหน้าที่ได้ในระดับปานกลางและระดับสูง

ผลการศึกษาพบว่ามีความคิดที่สอดคล้องกันคือ เห็นว่าการแสดงบทบาทของหนังสือพิมพ์มีผลต่อการพัฒนาการเมืองไทยหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 โดยที่คอลัมน์การเมืองของหนังสือพิมพ์ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพ ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์ก็มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองและเห็นว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่ร่างโดย ส.ส.ร. (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ปี 2540) มีผลต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนและบทบาทของสื่อมวลชนทุกสาขาในประเทศไทย ส่วนผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณพบว่าการแสดงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางเท่านั้น ในขณะที่ผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแตกต่างกันไป คือ แสดงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ อยู่ในเกณฑ์ระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละบุคคลและปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ในประเด็นต่อไปนี้เป็น หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่สื่อมวลชนที่ดีเป็นตัวแทนของประชาชนโดยทำตัวเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (Watch Dog) มีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานและคุณภาพของนักการเมืองและพรรคการเมือง โดยการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์มีผลต่อการลุกฮือของประชาชนในการต่อต้านการครอบงำทางการเมืองของทหาร ในกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ทั้งยังมีส่วนสำคัญในการสร้างประชาคมติเพราะเป็นตัวแทนของประชาชนในฐานะกลุ่มผลประโยชน์และมีความรับผิดชอบต่องสังคมในการนำเสนอข่าวสารหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ก็ถูกครอบงำจากรัฐบาลในการนำเสนอข่าวสารด้านการเมืองและการจัดตั้งคณะกรรมการกถันกรองงานด้านข่าวสารและสื่อมวลชนสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ลำดับที่ 22 เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์

จากผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าเพื่อความครอบคลุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นควรศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับทั้งหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและเชิง

ปริมาณ รวมทั้งสื่อมวลชนในแขนงอื่น โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด ซึ่งผลการศึกษาวิจัยนี้ยังแสดงถึงความสำคัญของหนังสือพิมพ์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองไทยและชี้ให้เห็นถึงปัญหาของระบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล ประชาชน และสื่อมวลชน ที่ควรทำหน้าที่เป็นองค์กรตรวจสอบและกระตุ้นพัฒนาการซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Independent Study Title	Role of the Press in Thai Political Development after the May 1992 Event		
Author	Miss Bongkoch Sudasna Na Ayudhaya		
M.A.	Political Science		
Examining Committee :			
	Lecturer Jantana Suttijaree		Chairman
	Assist. Prof. Nat Chaparmond		Member
	Assist. Prof. Chomphol Prompriengphandhu		Member

Abstract

The objective of this independent study are :

- to learn about roles of the press in presenting political information to the Thai public which have effects on Thai political development.
- to learn about the level of freedom of the press in presenting political news and information.
- to learn about attitudes of the Thai public towards the roles of the press.

Three Thai language newspapers have been selected for the study which are: Matichon, Krungthep Thurakij and Phoo Jatkarn. The period of study is the time after the May 1992 incident up to present. Both documentary and field research methodologies are used in the study. The selected samples are 262 Chiang Mai university's 1997 master level students (special session) with no restrictions of fields of study and faculty affiliations. In addition 9 journalists and academics in political science and mass communication are interviewed to gather in depth information .

The study finds that :

Samples with education levels from bachelor's degree upwards tend to read both sensational and quality news in the form of political columns of which Matichon is the most favorite newspaper. More over, Matichon is highly recognized as the newspaper which has more political impacts than Krungthep Thurakij or Phoo Jatkarn.

The three newspapers have enjoyed more freedom in presenting political news after the 1992 incident and have public acceptance in playing their roles in medium and high levels.

The study also finds that the roles of the newspapers have impacts upon the political aftermaths of the 1992 incident mostly by presenting qualified political columns which arouse public's political consciousness, political participation including political socialization. It is viewed that the 1997 constitution gives more political freedom to both the public and the newspapers. The quantitative study indicates that the roles of the three

newspapers are only in the medium level while the qualitative study indicates scattered levels which are subjective to differences in the samples' attitudes and other environmental factors. The most praised roles are being political watch dog, in presenting information which instigates the public's up rising against military dictatorship including in building public opinion in the aftermaths of the 1992 incident. In addition, the three newspapers also have significant roles in fighting against the efforts of General Chavalit's government to decrease newspapers' freedom.

The study's recommendations are that :

- further studies of quantitative and qualitative types should be carried out to include other media especially television which currently is the most favorite.
- the importance of the inter-relationships between government, Thai public and mass media should be increased in order to create checks and balances among the said three parties.
- significant political developments would be stimulated as a result.